

Széplaki Erzsébet

Helyesírást fejlesztő gyakorlatok 8.

MEGOLDÓKULCS

Amit a 7. évfolyamon gyakoroltunk

4./1.

1.	Ú	T	I	T	Á	R	S	A	K	
2.	A	K	A	D	Á	L	Y			
3.	Í	N	Y	E	N	C				
4.	Ú	J	É	V						
5.	P	U	L	Ó	V	E	R			
6.	G	Y	A	N	Ú	S				
7.	K	Á	L	Y	H	A				
8.	K	I								
9.	V	E	N	T	I	L	Á	T	O	R
10.	D	Z	Y	Ó	K	E	R			

Megfejtés: **tanévnitó**

4./2.

Éda, Edda, Edna, Édra, Ékes, Eleonóra, Elíz, Elizin, Ella, Erika, Erzsébet, Éva, Evelin

4./3.

síelők, irigy, ígéret, dicséret, szolid, szelíd, színész, naiv, különbség, aktív, kontyos, közömbös, egészség, öngyújtó, lélegzik, igazság, köpeny, barakk, intelligencia, bakancs, szőjetelek, heglesztés, guggolás, különbség, rójátok

4./4.

- Lili, hová tetted a tollamat?
- Miért pont én tettem volna el?
- Bárcsak vigyáznál a cuccaimra!
- Akkor sincs nálam, Mici!
- Na, most már nyugodjunk meg!

5./5.

- Sok jó ember kis helyen is elfér.
Addig jár a korsó a kútra, amíg el nem törik.
A vak tyúk is talál szemet.
Addig nyújtózkodj, amíg a takaró ér!
- C) A jóindulatú emberek jól elvannak egymással.
D) A sok csínyre mindenki ráfizet.
A) Olykor az ügyetlen ember is rájön a jó megoldásra.
B) Ne költskezz túl!

A szólások és közmondások jelentése a *Helyesírást fejlesztő gyakorlatok* 46. oldalán található.

5./6.

Rá-czot, leg-el-só-ként, há-zig, Weö-res, le-ge-lő, e-dző, Des-sew-ffy, Vi-seg-rád, megy-gyes, Kos-su-thék

5./7.

hangyaboly, bolyhos, sapkabojt, bója, muszaj, tavalý, kevély, karéj, sirály
Károly folyamosan a kitalált, sejtelmes és rejtélyes kalandjaival próbálja felhívni magára az osztálytársai figyelmét. Ők mosolyogva legyintenek rá.

5./8.

Országos Széchényi Könyvtár, velencei-tói, Dunántúli-középhegység, Széchényi fürdő, közép-európai, Nyugati pályaudvar, Margit hídi, szabadság-hegyi, Szegedi Egyetem, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye, Edelényi járás, Madách körúti, Balaton tó, Ady tér

Amit a 7. évfolyamon gyakoroltunk

6./9.

O	Á	S	T	Í	P	É	D
K	L	A	Z	Í	T	S	Ó
N	M	V	A	S	A	L	J
Ü	O	G	A	H	Á	C	L
Z	D	Ö	B	S	D	O	O
D	J	Ó	S	Q	S	Z	L
D	U	Á	M	F	I	A	A
E	K	K	M	O	N	D	D

Várható mondatok:

Építs egy nagy homokvárat! Lazíts meg a nadrágszíjadat!

Vasalj ki minden ruhát! Mondd meg az igazat! Eddzünk minden délután! Álmodjuk meg, mit csinálunk vasárnap! Olvassad el a feladatot! Dalolj halkabban! Lássák be a hibát! Ássák fel a kertet!

6./10.

Viktória – **Viktor**,
Daniella – Dániel,
Kornélia – **Kornél**,
Alexa – Alex,
Izidóra – **Izidor**,
Gabriella – Gábor,

Kamilla – Kamill,
Krisztina – **Krisztián**,
Flóra – Flórián,
Teodóra – **Teodor**,
Emília – Emil,
Lívia – **Líviusz**

6./11.

Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye, Győr-Moson-Sopron vármegye, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye

6./12.

Ne csak tudd a jót, hanem tedd is

Jelentése: Nem elég tudni, hogy mi a jó, azt is kell tenni.

Járt utat járatlanért el ne hagyj!

Jelentése: Ami jól bevált, az ne változtassuk meg!

A jó pap is holtig tanul.

Jelentése: Sohasem mondhatjuk, hogy már nem kell tanulnunk.

Madarat tolláról, embert barátjáról.

Jelentése: Mindenkit jellemez, hogy kivel barátkozik.

A szólások és közmondások jelentése a *Helyesírást fejlesztő gyakorlatok* 46. oldalán található.

7./13.

A kézfogásnál a kézfej tartása sokat elárul gazdájáról. Ha valakinek a tenyere a másikéhoz képest felül van, azt érezteti, hogy ő akar az uralkodó lenni. Aki a behódolását akarja éreztetni, az tenyerrel felfelé nyújtja a kezét. Ha két uralkodni vágyó ember fog kezet, akkor jön a satu, a szorítás. A „meztelen csiga” kézfogáskor az egyén összehúzza a kézfejét, és lazán nyújtja a partnerének. Az ilyen ember önbizalomhiányos.

Amit a 7. évfolyamon gyakoroltunk

7./14.	1	2	X	Tipp
1.	ügyeljetek	ügyelljetek	ügyellyetek	1
2.	szinesebb	színesebb	színessebb	2
3.	látsd	lásd	lázsd	2
4.	Legyenszives!	Legyen szives!	Legyen szíves!	X
5.	irigykedik	iritykedik	irigykedik	X
6.	Kováccsal	Kovács-csal	Kovácssal	1
7.	kisebbít	kisebbit	kisebbít	X
8.	megkopasztja	megkopaszja	megkopasztya	1
9.	Velencei-tavi	velencei-tavi	velencei tavi	2
10.	együtt	együt	együtt	X
11.	rejtély	rejtéj	relytéj	1
12.	Adrienn-el	Adrienn-nel	Adriennel	2
13.	legkisebbet	legkisebbet	legkisebet	1
+ 1	dícséretben	dicsérettben	dicséretben	X

7./15. Fém (Fe) vonaton utazó = **vasutas** Muzikális szűrőfegyver = **operatőr**
 Okozat előzménye apóka = **oktató** Méztermelő agylakó = **méhész**

8./16. Törekedjünk együtt dolgozni a feladat megoldásán!
 Vajon megoldjuk majd hibátlanul a feladatot?
 Bárcsak elsőként lennénk kész a megoldással!

8./17. padisah**hal**, Thököly**vel**, brid**dzsel**, Félix**szel**, juh**val** (juh**hal**), Hermann-**nal**, Mariann-**nal**,
 Shakespeare-**rel**, meggy**el**, rüh**vel** (rüh**hel**), Takáts**csal**

8./18. fű hű tú
 vágó hágó rágó
 bab rab zab

8./19.

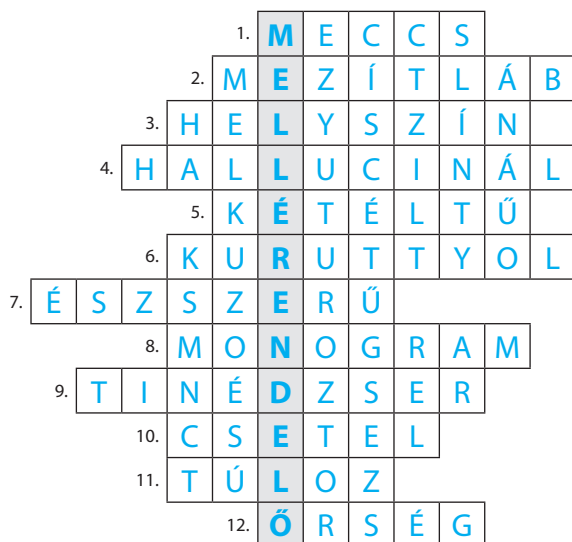
1.	O	K	T	A	T	Ó		
2.	T	A	V	A	L	Y		
3.	M	I	N	D	I	G		
4.	O	D	Ú					
5.	H	Ű	S	Í	T			
6.	V	Í	Z	I				
7.	I	R	A	T	O	K		
8.	J	A	V	U	L			
9.	K	Í	V	Á	N	S	Á	G
10.	S	Z	Í	N	E	S		
11.	E	G	Y	Ü	T	T		

Megfejtés: **tanúsítvány**

Az összetett mondatok helyesírása

A mellérendelő összetett mondatok helyesírása

9./1.

Megfejtés: **mellérendelő**

- 9./2. Az idei szünidőből két hetet a Balaton partján töltöttem a szüleimmel. Olyan jó, gyönyörű napsütéses időt fogtunk ki! Bárcsak jövő nyáron is visszatérnénk Balatonfüredre!
- 9./3. Hirtelen zápor támadt, **de** mi nem áztunk meg. Elmúlt a zápor, **sőt** gyönyörű szivárvány jelent meg az égen. Elült a nyári zápor, **ezért** van szivárvány az égen. Szivárvány van az égen, **tehát** előtte esett az eső. Elindulunk a strandra, **vagy** itthon maradunk? Most ne labdázzunk, **hanem** ússzunk egyet a Balatonban!
- 10./4. Tegnap nagyon megbántottál, és még te duzzogsz? Te eljössz-e, ugyanis ők ott lesznek.
- 10./5. Senki sem tudja a kérdésre a választ, de vajon te tudod-e?
1. tagmondat: **kijelentő mondat** 2. tagmondat: **kérdő mondat**
Nincs rá sok esélyünk, de bárcsak itt lennél!
1. tagmondat: **kijelentő mondat** 2. tagmondat: **óhajtó mondat**
Pihenj le egy kicsit, hiszen egész délelőtt takarítottál.
1. tagmondat: **felszólító mondat** 2. tagmondat: **kijelentő mondat**
Egész délelőtt takarítottál, ezért pihenj le egy kicsit!
1. tagmondat: **kijelentő mondat** 2. tagmondat: **felszólító mondat**
- 10./6. Olyan jó lenne heverészni egy kicsit, vagy menjek inkább focizni? Eddig csak heverésztél, most gyere velünk focizni! Gyere velünk focizni, eddig csak heverésztél. El fogunk késni a színházból, miért nem készülődsz már? Igyekezz már a csomagolással, le fogjuk késni a vonatot. Lemaradunk a repülőgépről, ne tolláskodj már annyit! Ne tolláskodj már annyit, vagy le akarod késni a repülőgépet?

Az összetett mondatok helyesírása

- 11./7. – Ki fogsz nevetni, de éppen múzeumba megyünk.
– A Balatonon nyaraltok, vagy rosszul tudom?
– Jól tudod. Itt most ömlik az eső, ezért átugrunk Keszthelyre valami kastélyba.
– De kár! A kastélymúzeum mégis jobb, így nem fogsz unatkozni a szobában. Állítólag szép hely.
- 11./8. Vasárnap elmentem a barátaimmal a közeli erdőbe túrázni meg szalonnát sütni. Mindenki hozott magával esőkabátot vagy vízhatlan meg kapucnis dzsekit. A meredek hegyoldal megmászása közben alig szóltunk egymáshoz, és nagyon vártuk a pihenőt. Végre elértük a hegytetőt, és letáboroztunk egy tisztáson. Először lepakoltunk meg elővettük az elemózsziánkat, s komótosan megebédeltünk. A pihenő utána arról vitáztunk, hogy számháborúzzunk-e a fák között, vagy inkább beszéljünk egy jó nagyot. Végül abban állapodtunk meg, hogy számháborúzzunk meg beszélgetünk is. Csodálatos napunk volt, s utána megbeszéltük, legközelebb is eljövünk. Azonnal elővettük az okostelefonunkat, és megpróbáltunk időpontot egyeztetni.
- 12./9. Péter a televízióban nézte a meccset, és a rádióban hallgatta a mérkőzést.
vagy Péter a televízióban nézte a mérkőzést, és a rádióban hallgatta a meccset.
A teremben mindenki csendesen beszélgetett, sőt még Kiskovács sem hangoskodott.
- 12./10. Éj van-e, vagy szemem világa veszett ki? Hej pedig üresen vagy félig rakottan
Nagy szénás szekerek álldogálnak ottan.
- b Szerző: **Petőfi Sándor** Szerző: **Arany János**
A mű címe: **János vitéz** A mű címe: **Toldi**
- d Az első idézet szerkezetét tekintve **összetett** mondat.
A második idézet szerkezetét tekintve **egyszerű** mondat.

12./11.

1.	N	E	M																	
2.	T	A	G	M	O	N	D	A	T											
3.	L	O	G	I	K	U	S													
4.	V	A	G	Y	I	S														
5.	K	A	P	C	S	O	L	A	T	O	S									
6.	R	E	M	E	K															
7.	V	Á	L	A	S	Z	T													
8.	O	K	O	Z																
9.	U	T	O	L	S	Ó														

Megfejtés: **magyarázó**

- 12./12. Hibátlanul oldottam meg a felmérés feladatait, ugyanis rendszeresen tanulok.
- 13./13. Meglátogattam, mert beteg lett a barátom.
Jól feleltem, ugyanis sokat tanultam.
Hideg van itt, mert kinyitottad az ablakot.
Nem mehetek moziba, tudniillik elfogyott a jegy.

Az összetett mondatok helyesírása

- 13./14. Sokat esett az eső, **ezért** kiáradt a Sajó.
 Kiáradt a Sajó, **ugyanis** sokat esett az eső.
 Kiöntött a folyó, **de** a házakban nem esett kár.
 Sokat esett az eső, **és** a folyó is megáradt.
 A Sajó kiáradt, **azonban** az emberek résen voltak.
 A lakók védték a gátat, **hiszen** emeltek a töltésen.
- 13./15. Vártam a telefonodat, **de te nem hívtál fel**.
 Most én telefonálok, **ugyanis te nem hívtál fel**.
 Nem hívtál fel, **ezért most én hívlak fel**.
 Vagy rosszul hallok, **vagy te beszélsz túl halkán**.
- 13./16. Betértünk egy vendéglőbe, **mert** nagyon megéheztünk. A pincér kedves volt, **de** nem akadt szabad asztal. Az egyiknél éppen fizettek, **ezért** máris leülhettünk. Halételük **sem** volt, kacsasültet **sem** találtam az étlapon.
- 13./17. Várható kiegészítések:
Elindultam egy rajzversenyen, tudniillik rajz tagozatra járok.
Festhettünk vízfestékkel, ámde porpasztellt is használhattunk.
Első helyezett, ennél fogva átvehettem az oklevelet és a serleget.

Az alárendelő összetett mondatok helyesírása

14./1.

1.	K	I	F	E	J	E	Z			
2.	Ö									
3.	G	R	A	M	M	A	T	I	K	A
4.	H	A	T	Á	R	O	Z	Ó	I	
5.	B	O	N	Y	O	L	U	L	T	
6.	M	O	N	D	A	T	R	É	S	Z
7.	U	T	A	L						
8.	Á	L	L	Í	T	M	Á	N	Y	

Megfejtés: **főmondat**

14./2.

Példamondat	Főmondat	Mellékmondat	A mondat írásjele
(Igazán megmondhatnád azt) mivel töltötted a délutánt tanulás helyett.	(kijelentő mondat)	kérdő mondat	pont
(Ugye nem mondtad el neki, amit megbeszéltünk?)	kérdő mondat ?	kijelentő mondat	kérdőjel
Figyelj ide, amikor hozzád beszélek !	(felszólító mondat)	kijelentő mondat	felkiáltójel
Bárcsak jó idő lenne, hogy mehessünk kirándulni vasárnap!	óhajtó mondat !	felszólító mondat !	felkiáltójel
Miért hívtál fel, (azt mondd el már) (végre) !	felszólító mondat !	kérdő mondat ?	felkiáltójel !
A meccsen a bíró tévesen adott tizenegyest, miért nem látod be ?	kérdő mondat ?	kijelentő mondat .	kérdőjel ?

Az összetett mondatok helyesírása

14./3. Ne felejtse el ideadni az ajándéklistádat, hogy mit szeretnél karácsonyra!

Miért gondoltad azt, hogy nem jövök rá a turpisságra?

Bárcsak akkor mondtad volna el a problémádat, amikor még tudtam volna segíteni neked!

Amikor ráérek, akkor kérj tőlem segítséget!

Már elmagyaráztam neked, akkor miért nem érted még mindig ezt a feladatot?

15./4. Mindig megkérdezem anyukámat, mit segítek neki.
Nagyon pontosan tanuld meg a verset, amelyet az ünnepségen fogsz elszavalni!
Elgondolkodtál-e már azon, hogy mi lesz a délutáni programod tanulás után?
Ha nem tetszik ez a pulóver, vegyél fel egy másikat!
Vajon megértik-e a szüleim, hogy én szakács szeretnék lenni?

15./5. A szöveg másolása vagy diktálás utáni leírása.

15./6. Annak a következménye a hibád, hogy nem figyeltél.
Olyan vonásaid vannak, amilyenek az édesanyádnak.
Amennyit elbírtam, annyi almát vettem.
Megnéztem a színdarabot, azt, amelyet nagyon dicsérték.
Amilyenét még sosem ettem, olyan finom volt a pizza.

16./7. A *mint* kötőszó előtti vesszőhasználatról kapcsolatos szabályok és példák tanulmányozása.

16./8. Lassú, mint a csiga. Okos, mint a tavalyi kos. Ravasz, mint a róka. Szegény, mint a templom egere. Szentelen, mint a piaci légy.

A szólások és közmondások jelentése a *Helyesírást fejlesztő gyakorlatok* 46. oldalán található.

16./9. Olyan piros lett, mint a főtt rák. A 100 Ft kevesebb, mint a 101 Ft.
Vettem tojást többet, mint tízet. Ez több mint felháborító!

16./10.

A vesszőhasználat főbb esetei			
↙	↓		↘
indulatszó, megszólítás után	tagmondatok között	szövegbe ékelődéskor	mondatrészek között
Hej, be derék vígan lenni! Isten éltesse, édes fiam!	Ki korán kel, aranyat lel. Vigyorog, mint egy jóllakott napközis.	Béla, sajnos, ma nem tudott iskolába jönni.	anyád, apád ide jöjjön bort, búzát, békességet Pistát, a bátyámat
Átjössz hozzánk, Dani? Jaj, de szép vagy!	Meleg van, de esik az eső. Azt gondoltam, hogy ráérsz.	Bea, bár nem szívesen, de elmosogattam.	<i>s, és, meg, vagy</i> kötőszó esetén nem teszünk vesszőt: ég s föld között fekete szemüveges férfi (a szemüveg fekete) fekete, szemüveges férfi (a férfi fekete)

Az összetett mondatok helyesírása

- 17./11. A pontosvessző használatával kapcsolatos táblázat tanulmányozása.
- 17./12. A szöveg másolása vagy diktálás utáni leírása.
- 17./13. Ha szerda van, azt szeretném, hogy már csütörtök legyen, ha csütörtök, azt, hogy péntek, ha vasárnap, meg azt, hogy maradjon el a hétfő.
Gyógyszert kellett bevennem, hogy odaérjek az orvoshoz, a gyógyszer viszont megtette a hatását, mire az orvos elé kerültem, egészen jól éreztem magam.

18./14.

A melléknévi igenév fajtái:

- a befejezett,
- a folyamatos,
- a beálló.

A piskótatészta hozzávalói:

- 6 db tojás,
- 6 evőkanál cukor,
- 6 evőkanál liszt.

Az igekötő kifejezheti:

- a cselekvés kezdetét: beindult, nekilát;
- a cselekvés irányát: elmegy, kimegy, bemegy;
- befejezettségét elrakta, megérkezett, hazaért;
- a cselekvés tartós jellegét: elváltunk, átutazott;
- pillanatnyi cselekvést: megtorpant, felpattan.

A csokoládékrém hozzávalói:

- 34 dkg csokoládé (40-60%-os),
- 2,5 dl zsíros habtejszín.

- 18./15. Judit kissé meglepődött, amikor Szilvi megkérdezte tőle, szerinte igaz-e az, hogy a halak közül egyedül a murénának vannak valódi méregfogai. Az internetről megtudták, hogy vannak melegéljű fajok, amelyek nemcsak védekeznek, hanem meg is támadják az embert. Följegyezték egy tüzérről, akit muréna harapott meg, órákig ájult volt.
- 18./16. A fiatalok többsége – úgy tűnik – nem veszi észre magát.

Az idézés

- 19./1. A szöveg másolása vagy diktálás utáni leírása.
- 19./2. Arany János Tetemre hívás című balladájában olvastam: „Lélek ez ajtón se be, se ki...”
Azt mondtam az öcsémnek: „El vagy tévedve, ha azt gondolod, hogy egy ilyen »jelentéktelen« apróságot, mint a törött ablak, nem vesz észre apa.”
- 20./3. A helyesírási szabályzat 257. a), b) és c) pontja alapján készül táblázat tanulmányozása.
- 20./4. a) Ady Endre ezt írja az Üdvözlés című versében: „Ébredő szív első szerelme, / Van-e ki téged elfeledne?...”
- b) „A leánykát hévvel én szerettem, / Őt szerettem első szerelemmel,” – vallja Petőfi Sándor az Első szerelem című költeményében.
- c) „Az első szerelem soha nem múlik el – írja Paulo Coelho –, de mindig véget ér.”
- d) Máté Péter híres sorait: „Az első szerelem olyan, mint egy álmodás. / Az első szerelem legfeljebb egy kézfogás” sokan énekelték.

Az összetett mondatok helyesírása

21./5. Egyéni megoldás.

A párbeszéd

- 22./1. a
- Tessék tovább olvasni, közjegyző úr!
 - A közjegyző kurtán felelt:
 - Nincs tovább!
 - A csodálkozás felszisszenése hangzott. Egyszerre a végrendelethez rohantak.
 - Az lehetetlen!
 - A közjegyző vállat vont:
 - Pedig egy betű sincs több!
 - De hát a többi vagyona? A csehországi uradalom?
 - Arról nem végrendelkezik. Én csak annyit olvashatok, amennyi írva van. Ezt az egyet beláthatják az urak.
 - Megfoghatatlan! hörögte Gregorics Gáspár.
 - Az egészben az a különös vélte Boldizsár, hogy a szakácsnéjáról és annak a porontyáról nem emlékezik meg, pedig az egész világ belát a szita alá.
- b A helyesírási szabályzat 259. a), b) és c) pontja alapján készül táblázat tanulmányozása.

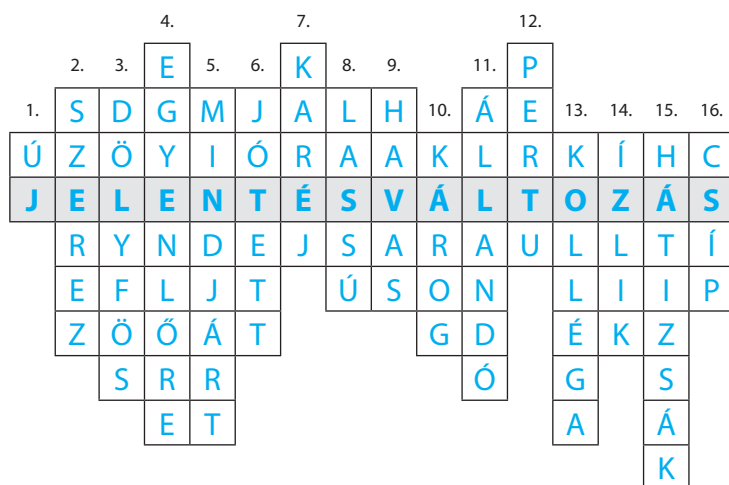
23./2. A szöveg másolása vagy diktálás utáni leírása.

- 23./3.
- Isteni ötletem támadt – mondta Colin –, rendezzünk neki egy komédiát.
 - Hogy érted azt, hogy komédiát? – kérdezte Bridget.
 - Nos, tálalunk neki egy gyilkosságot.
 - Káprázatos ötlet! – lelkesedett Bridget. – Úgy érted, holttesttel a hóban? Vagy ilyesmit?
 - Igen. – Otthonosan érezné magát, nem igaz?
 - Bridget kuncogott:
 - Nem lenne túlzás?
 - Ha havazni fog, a helyszín tökéletes lesz – mondta Colin.

A szóalkotás

A képzett szavak helyesírása

24./1.

Megfejtés: **jelentésváltozás**

24./2.

Várható képzett szavak:

épített, építhet, építmény, fotózik, fotózás, látás, látvány, nézhet, keresmény, szépül, igazság, igazgat, hallgat, élmény, élhet, éltet stb.

24./3.

Várható szavak:

szám számlálgatás, megszámlálhatatlan, számlálatlan
ad adományozás, adományoz, adózás, adakozik, adagolás
szép szépség, szépül, szépít, szépítgetés

25./4.

A szóalkotás

25./5. szépítgeti, dicsőítés, herkenytyű, sűrű szempillájú, izmos vállú, nyílt szívű, mozdítás, bájos pillantású, billentyű, erős jellemű, pattantyű, boldogító buzdítás, lappantyű, szerkenytyű, állandósítás, tanítás, jó eszű, szivattyú

25./6. Az ifjú pár az anyakönyvvezető előtt áll. A vőlegény a tiszta tekintetű menyasszonyában gyönyörködik. Hamarosan kimondják a boldog igent. Megszólalt egy csengettyű. Elkezdődött a szertartás. Az esketést vezető hölgy jó indulatú szavakkal beszél a házasság szépségeiről. A leendő házaspár mosolyogva hallgatja a jószívű tanácsokat. A feltett kérdésekre mind a ketten igennel válaszolnak. A násznép is a boldogságtól sugárzik.

26./7. A szöveg másolása vagy diktálás utáni leírása.

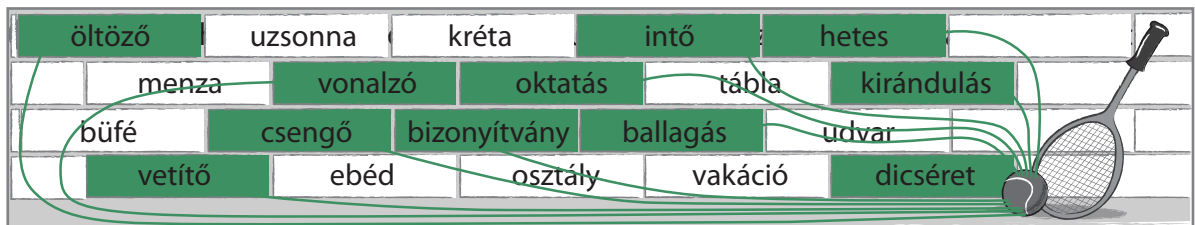
26./8.

olvasott könyv	1	könyvett olvas
ledült	X	leült
mozdulat	2	könnyebbül
épített ház	1	nyitott szem
kitűzött cél	1	felírt gyógyszer

felülmúl	1	alulmul
meghűl	X	összegyűl
megkerül	1	kerületi
űzöt vad	2	fordulat
serdül	X	mordul

Javítás: könyvet (olvas), mozdulat, nyitott (szem), felírt (gyógyszer), alulmul, kerületi, űzött (vad)

27./9.

b Várható képzett szavak:

uzsonnázik, menzázik, büfézik, udvarol, udvarlás, ebédel, ebédelés, osztályozás stb.

27./10. A nagybátyám rózsát **szemez** a házuk előtti kertben.
A fogorvos ma délután 14 órától 18 óráig **rendel**.
Sok bajt **okoz** a figyelmetlenség és a rossz kommunikáció.
Reggel óta **szemel** a langyos tavaszi eső.
A nővérem mindig mást **okol** a saját hibáiért.
Egy fiatal művész egy új darabot **rendez** a színházunkban.

27./11. fordítatlan, meghódítatlan, világítatlan, hígítatlan, idomítatlan, tompítatlan, kitakarítatlan, háborítatlan, hamisítatlan, javítatlan, bizonyítatlan, torzítatlan

A szóösszetételek helyesírása

28./1. a pad + ló = padló
tyúk + szem = **tyúkszem**
villa + mos = villamos

A szóalkotás

b mūt + ős = mūtős
szerel + vény = szerelvény
sír + ásó = **sírásó**

c sír + ás = sírás
fagy + álló = **fagyálló**
felel + ős = felelős

28./2. A szöveg másolása vagy diktálás utáni leírása.

29./3. Karikázd be a megadott válaszok közül, hogy mit csinál az, ...

aki tűzoltómunkát végez!	gyorsan cselekszik	tűzet olt	lassan dolgozik
aki zsákbamacskát árul!	szerencsejátékozik	állatot véd	titkolózik
aki darázfészekbe nyúl!	gyógyítja magát	bátran él	felzúdulást szít
aki felszedi a sátorfáját!	félreáll	odébbáll	megáll
egy szalmaszálat sem tesz keresztbe!	lustálkodik	szórakozik	hazudozik

A szólások és közmondások jelentése a *Helyesírást fejlesztő gyakorlatok* 46. oldalán található.

a tűzoltómunka, zsákbamacska, darázfészek, sátorfa, vásárfia

b Várható összetett szavak:
macskaszem, macskakő, macskanyelv, macskaeledel, macskaszőr, macskabagoly stb.

29./4. vak = vakablak, vakrandi
nyár = nyárigumi, nyári zápor
mézes = mézeshetek, mézeskalács (sütemény)
házi = házi feladat, házikolbász

29./5.

masször, jótékony, kisebbítendő,
kézbesít, barátságos, nappali,
padló, kezeletlen

jótáll, hátsaló, gátör, mennybolt,
kisasszony, naplemente, barátnő,
kéztörő

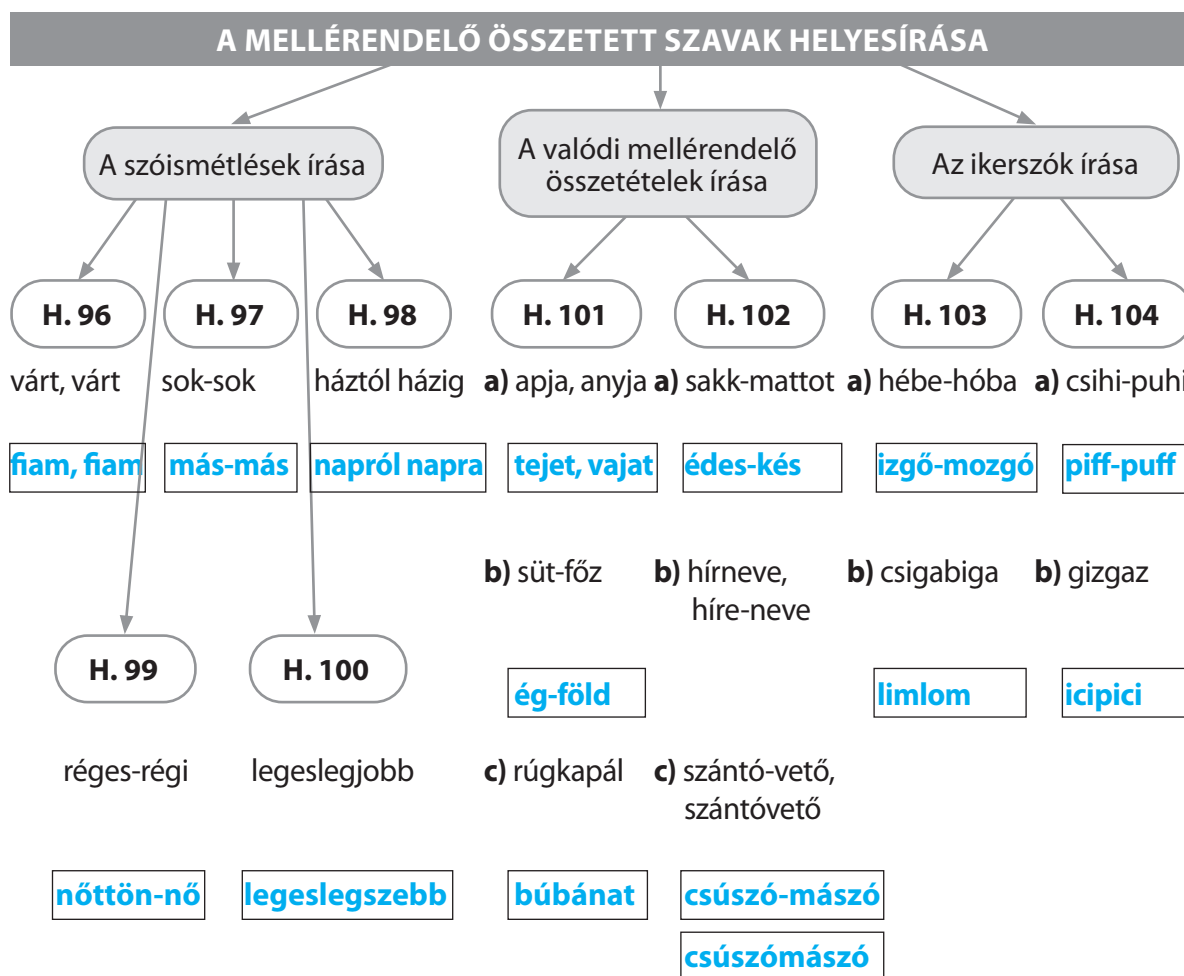
a Várható mondat:
A postás mindig pontosan kézbesíti a leveleket

b jót-áll, hátsal-ó, gát-ör, menny-bolt, kis-asszony, nap-lemente, barát-nő, kéz-törő

A szóalkotás

A mellérendelő szóösszetételek helyesírása

30./1.

30./2. a) Nagy **zenebona** hallatszott ki Virág szobájából.

A lány **él-hal** a modern zenéért.

Alig-alig vette észre a szobájába lépő anyukáját.

Kisebb **huzavona** után **ímmel-ámmal** kikapcsolta a zenét.

Búbánatosan hajolt a könyve fölé.

b) egybeírva: zenebona, huzavona, búbánatosan
kötőjellel írva: él-hal, alig-alig, ímmel-ámmal

31./3. alig-alig = csak nehezen, azaz = más szóval, dádá = kézmozdulattal kísérvé tréfásan veréssel fenyeget, egy-egy = néhány, más-más = mindig más és más, nini = meglepetés kifejezése, néha-néha = nagy ritkán, sok-sok = nagyon sok

31./4. nőttön-**nő**, réges-**régi**, unos-**untalan**, végestelen-**végig**, akarva-**akaratlan**

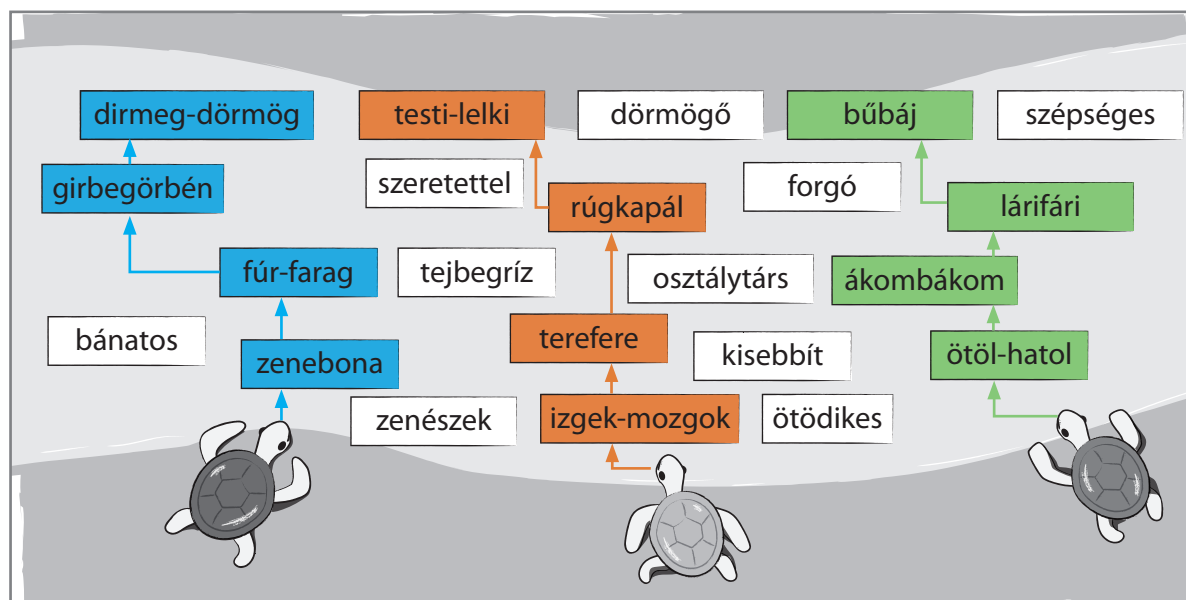
A szóalkotás

31./5.

	1	2	X	Tipp
1.	messze, messze	messze-messze	messze messze	2
2.	évről, évre	évről-évre	évről évre	X
3.	fiam, fiam	fiam-fiam	fiam fiam	1
4.	na, na	na-na	nana	X
5.	szebbnél, szebb	szebbnél-szebb	szebbnél szebb	X
6.	nap, nap után	nap-nap után	nap nap után	X
7.	ki, ki	ki-ki	ki ki	2
8.	örökkön, örökké	örökkön-örökké	örökkön örökké	X
9.	várva, várt	várva-várt	várva várt	X
10.	legesleg, okosabb	legesleg-okosabb	legeslegokosabb	X
11.	szemtől, szembe	szemtől-szembe	szemtől szembe	X
12.	véges, végig	véges-végig	véges végig	2
13.	tudván, tudta	tudván-tudta	tudván tudta	X
+ 1	várja, várja	várja-várja	várja várja	1

32./6. A valódi mellérendelő összetételek írásmódjával foglalkozó táblázat tanulmányozása.

32./7.

zenebona, fúr-farag, girbegörbén, dirmeg-dörmög

izgek-mozgok, tereferere, rúgkapál, testilelki

ötöl-hatol, ákombákom, lárifári, búbáj

A szóalkotás

33./8.

ámul-bámul	X	sütés-főzés
bűbájos	1	aprajanagyja
köröskörül	2	maholnap
napról napra	X	hányaveti
zűr-zavar	0	rúg-kapál

szebbnél szebb	X	háztól házig
girbegörbe	1	fúrfarag
örökkön örökké	1	várva várt
no-no	2	véges-végig
nőttönnő	2	réges-régi

Javítás: apraja-nagyja, körös-körül, zűr-zavar, fúr-farag, várva várt, nono, nőttön-nő

33./9. kérve kértem, testi-lelki, dimbes-dombos, végre-valahára, körös-körül, tarkabarka, izgó-mozgó, Anna-Panna, ímmel-ámmal, már-már, bűbájos, icipicit

Az alárendelő szóösszetételek helyesírása

34./1. **Kutyaharapást** szőrivel gyógyítják.

Kilóg a **lóláb**.

Késő bánat **ebgondolat**.

A **tyúkszemére** tapos valakinek.

Báránybőrbe bújt farkas.

Sólyommadárnak nem lesz galamb fia.

A szólások és közmondások jelentése a *Helyesírást fejlesztő gyakorlatok* 47. oldalán található.

34./2. **Jancsi** + szög = **jancsiszög** **Mária** + üveg = **máriaüveg**
Mátyás + madár = **mátyásmadár** **Laci** + konyha = **lacikonyha**

34./3. botcsinálta, eszeveszett, lélekszakadva, madárlátta, nyakatekert, ügyefogyott; forgószél, holtág, melegágy, söröspohár; ezermester, hatökör, öttusa, tizenkétszög

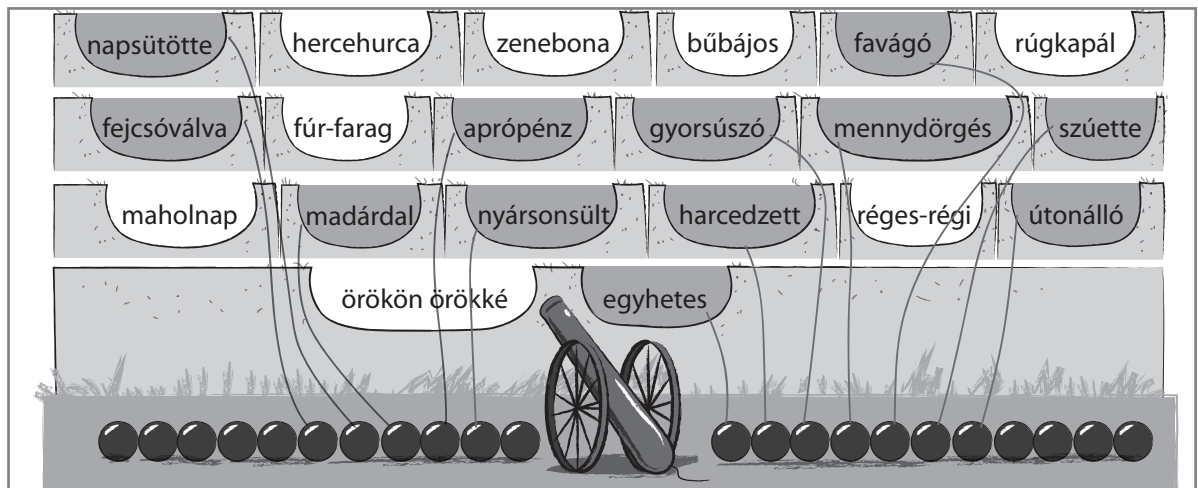
35./4. Most ment el apám ezermester haverja, akiről kiderült inkább Mekk Elek. Roppant ügyefogyott volt a krapek. A fürdőszobai csapot akarta megpreparálni. Vállalhatatlanul bénázott. Aztán eszeveszett módon elviharzott, amikor kiderült, azt is elrontotta, ami jó volt.

35./5. lánygyermek, gyöngy virág, sólyommadár, gépszerelő, parlagi kecske, hucul ló, szíami macska, papkörte

35./6. egyet**ért** = azonos véleményen van, helyt**áll** = megfelelően végzi a feladatát, idejét**múlt** = elavult, jót**áll** = szavatol, semmit**tevő** = lusta, dologtalan; ágról**szakadt** = szegény, napra**forgó** (növény), semmire**kellő** = haszontalan, tagb**szakadt** = jól megtermett, tökkel**ütött** = buta

A szóalkotás

36./7.

Alárendelő összetett szavak: napsütötte, favágó, fejcsóválva, aprópénz, gyorsúszó, mennydörgés, szúette, madárdal, nyársonsült, harcedzett, útonálló, egyhetes

36./8.

A pokol országútja is jószándékkal van
Jótett helyébe jót várj!
Elhúzza a szája előtt a mézesmadzagot.
Kenyértörésre kerül a dolog.

A szólások és közmondások jelentése a *Helyesírást fejlesztő gyakorlatok* 47. oldalán található.

- a országút, jószándék, jótett, mézesmadzag, kenyértörés
- b jó darabig, jóérzésű, jó eszű, jófej, jófejuség, jó idegzetű, jóindulatú, jóízlésű, jóízű, jó kedélyű, jó képességű, jó lélek, jólét

37./9.

Várható példák:

H. 139. asztallap, felezőegyenes, paradicsomsaláta, televíziókészülék, teljesítménynövekedés stb.
élelmiszeripar, gépkocsivezető, ivóvízellátás, nyersolajmotor, rendőrajárőr, tapétaszaküzlet, tűzoltólaktanya stb.

csapatzászló-avatás, dokumentumfilm-bemutató, könyvritkaság-gyűjtemény, munkaerő-nyilvántartás stb.

H. 140. Kossuth-nóta-éneklés, tb-járulék-csökkentés
tarokk-kártya-játékos stb.

37./10.

B-vitamin-injekció, e-mail-cím, ímélcím, Oscar-díj-átadás, szén-dioxid-kibocsátás, UV-szűrő-beállítás, tarokk-kártya-játékos, Ady-vers-szavalás

37./11.

Kossuth-díj-átadás, D-vitamin-hiány, e-mail-kapcsolat, balett-táncos-felvétel

38./12.

A szöveg másolása vagy diktálás utáni leírása.

38./13.

Évi a kora estét házfeladat-készítéssel tölti. Jaj, de holnap földrajz dolgozatot írnak. Tudván tudja, hogy ötöst kell kapnia. Bárcsak jól sikerülne! Nagyon gondosan csinálja meg a földrajz-házfeladatát. Utána előkapja a térképet, és szerteszét rakja a jegyzeteit. Teljesen belemerül a tanulásba.

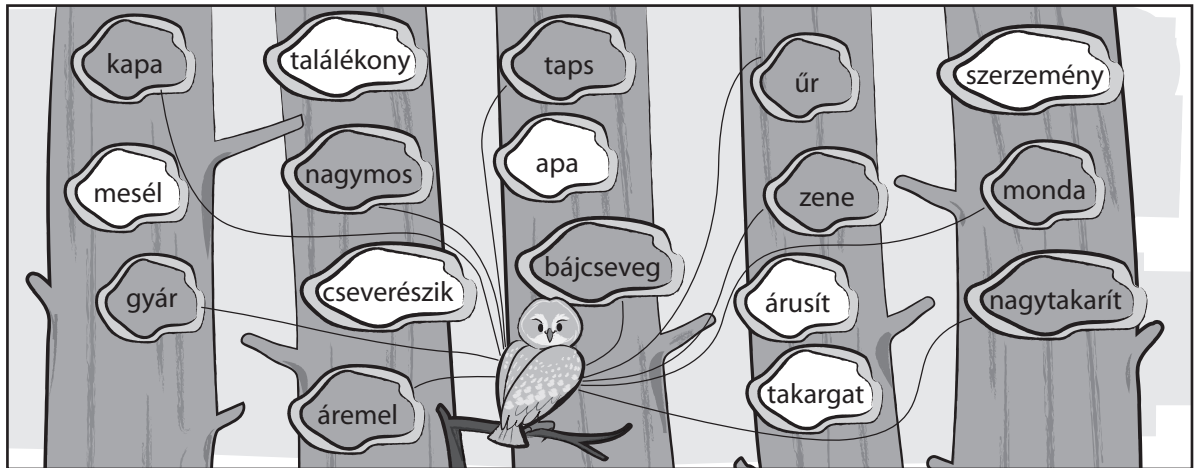
A szóalkotás

- 38./14. élet-halál harc
kutya-macska barátság
kígyót- békát kiált rá

A szólások és közmondások jelentése a *Helyesírást fejlesztő gyakorlatok* 47. oldalán található.

Az egyéb módon alkotott szavak helyesírása

39./1.

kapa, bájcseveg, taps, űr, nagytakarít, áremel, nagymos, gyár, zene, monda

- 39./2. Kecskegida = **gyerekecske** Sok borz együtt = **táborz**
Sebzett denevér = **mindenevér** Teherhordó pelikán = **cipelikán**
Kis bagoly = **babagoly** Becsületes gazella = **igazella**
Vidám dog = **boldog** Apátlan-anyátlan vakond = **árvakond**
Sokat beszélő polip = **papolip** Kövér sas = **hasas**

- 39./3. Bántja a **csőrét**. = bosszantja, nagyon ingerli valami.
Kihúzza a **gyufát**. = rosszat tesz, ezért szidást kap.
Betapasztja a **csőrét**. = nem hagyja beszélni.
Légből kapott. = valótlan állítás, hír
Ég a **talaj** a talpa alatt. = Veszélyben van, el kell menekülni.

A szólások és közmondások jelentése a *Helyesírást fejlesztő gyakorlatok* 47. oldalán található.

- 40./4. A mozaikszók helyesírását tartalmazó összefoglaló táblázat tanulmányozása.

- 40./5. A DE nyílt napot szervezett a leendő hallgatói számára.
A Múpában nagyon színvonalas koncerteket szerveznek.
Alexandra anyukája gyesen van a legkisebb gyermekével.
A MTI mindig a legfrissebb jelentéseket adja közre a médiában.
A tv-közvetítés közben sokan betelefonáltak a szerkesztőségbe. (tévéközvetítés)

A szóalkotás

41./6. a 1. MTA 2. OH 3. MÁV 4. NKP 5. BKV 6. BKK 7. FTC 8. PKÜ

- A) Ferencvárosi Torna Club
B) Magyar Államvasutak
C) Budapesti Közlekedési Központ
D) Nemzeti Köznevelési Portál
E) Budapesti Közlekedési Vállalat
F) Petőfi Kulturális Ügynökség
G) Oktatási Hivatal
H) Magyar Tudományos Akadémia

1. H) 2. G) 3. B) 4. D) 5. E) 6. C) 7. A) 8. F)

- b Magyar Államvasutak
Budapesti Közlekedési Központ
Ferencvárosi Torna Club

41./7. A szöveg másolása vagy diktálás utáni leírása.

41./8. szabi = **szabadság**
fincsi = **finom**
zacsi = **zacskó**
nyugi = **nyugalom**

tulaj = **tulajdonos**
matek = **matematika**
kösz = **köszönöm**
reptér = **repülőtér**

tesó = **testvér**
tetkó = **tetoválás**
teló = **telefon**
protkó = **protézis**